

Nuori seppä perusti pajan kasvu

ESKO SIEKKINEN

► Perinteet säilyvät aidossa radanvartijan pihapiirissä Jyväskylässä

► Nykyaikaiset koriste-esineet syntyvät vanhoilla menetelmillä

Samuli Alonen takoo rautaa uudessa sepän pajassaan Jyväskylässä.

Raudasta ja kivistä syntyy eläinhahmoja.

Timo Siukonen
HELSINGIN SANOMAT

JYVÄSKYLÄ. "Kunnon seppä ei tuhlaa hiiliä", **Samuli Alonen**, 23, selittää. Hänen upouusi ahjonsa loimottaa punaisena. Kuumuus tarttuu hiilien sisällä kuumenevaan takorautaiseen kehikkoon, josta syntyy vähitellen hedelmien koristeastia.

Nuoresta miehestä on tuossa perinneammattin harjoittaja Jyväskylään, keskelle huipputeknologian teollisuusaluetta.

Naapurissa sijaitsee useita suuria tuotantolaitoksia, joiden seassa aitoon, vanhan radanvartijan pihapiiriin perustettu sepän paja on ympäristönsä täydellinen vastakohta. Pienessä maalaispihassa vietetään avajaisia lähiviikkoina.

Aloselle on lapsesta lähtien ollut selvää, mikä hänestä tulee isona. Pitkäaikainen haave on nyt toteutunut liki viimeistä piirtoa myöten. Vain kiviportaat puuttuvat.

Alonen uskoo yrityksen kannattavan liiketaloudellisesti. Pelkkä sepän työ koriste- ja käyttöesineiden takojana ei riitä, vaan sen lisäksi hänen on

järjestettävä matkailuun, harastukseen ja kasvatukseen liittyviä tapahtumia.

Seppä Alonen on jo kutsunut paikallisia ongelmanuoria tutustumaan hänen ammatteensa. Jospa siitä syntyisi alku paremmalle elämälle, hän tuumaa.

"Takomalla toiveet todeksi", kuuluu hänen iskulauseensa.

Stressaantuneille nykyihmi-

sille Alonen lupaa kehittää teemailtoja, joiden aikana kiire ja arki unohtuvat.

Mitä enemmän ihmisiä pajalla vierailee, sitä paremmin kauppa käy, hän uskoo.

Pariin vuoteen Alonen ei ole tehnyt muuta kuin rakentanut. "Se oli raaka projekti ja kovempi urakka kuin etukäteen olin kuvitellut", hän tuumaa.

Isä **Kari Alonen** hoiti kaupat Ratahallintokeskuksen kanssa, hankki kaavamutoksen ja rakennusluvut ympäristöministeriöstä, museovirastosta ja kaupungilta, valvoi rakennustöiden lainmukaisuuden ja auttoi sen, minkä omilta kivitaiteilijan töiltään ehti. Byrokraatia oli niin vaikeaa ja hidasta, että kummankin usko kaiken onnistumiseen alkoi horjua.

"Meillä on hyvä suhde. Suunnittelemme ja toteutamme kaikenlaista yhdessä", poika kehaisee.

Pahimpien talvipakkasten aikaan hän joutui sulattamaan jäätyneitä tiiliä kaasuliekkillä. Hän korjasi vanhaa ja rakensi uutta omin käsin isän avustamana.

Johtavana periaatteena oli säilyttää radanvartijan pihapiiri aitona. Se ei särkynyt, vaikka pajarakennus on kokonaan uusi. Vanha tyyli ja malli säilyivät nykyajan menetelmistä huoli-

matta. Samu Jyväskytoniem hänestä hän mu sa Lau

svukeeskukseen

ahmoja.

matta.

Samuli syntyi 1977 ja kasvoi Jyväskylän maalaiskunnan Ritoniemessä. Kaupunkilainen hänestä tuli viime kesänä, kun hän muutti punaiseen tupaansa Laukaantien varteen. Perus-

koulun jälkeen 1994 hän muutti Petäjävedelle opiskelemaan Keski-Suomen käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksessa.

Käytyään varusmiespalveluksen Vekaranjärvellä hän opiskeli muotoilijaksi Kuopion käsi- ja taideteollisessa akateмиassa. Hän suoriutui neljän vuoden opinnoista kolmessa vuodessa.

Muotoilijan koulutuksesta

Alusta jäivät kaiheartamaan liikkeen erehtyminen ja usko tietokoneisiin.

Opiskelijoista tehtiin enemmän suunnittelijoita kuin käytännön toteuttajia. Opetus tarkentui yksityiskohtiin eikä johdattanut kokonaisuusien ymmärtämiseen.

”Olen huolissani, että opetus menee väärään suuntaan. Tarvitaan enemmän käytännön kokemusta, kokonaisvaltaisuutta, materiaalien tuntemusta ja kustannustietoisuutta siitä mikä kannattaa”, hän puntaroi ammattia yrittäjän näkökulmasta.

”Muotoilijan pitää pystyä tekemään valmista eikä jäädä jahkailemaan ja tuumailemaan!”

TIETOKULMA

Sepillä kaksi yhdistystä

► Sepät ovat käsityöläisiä, jotka kuumaa rautaa tai muuta metallia takomalla valmistavat käyttö- ja koriste-esineitä.

► Kotimainen ammattikunta ja kaantuu kahteen yhdistykseen. Suomen sepissä on jäseniä noin 140 ja taidesepissä noin 70. Osa kuuluu molempiin yhdistyksiin.

► Sepän ammatin harjoittajista ei ole tarkkaa tietoa. Arvion mukaan yhdistysten jäsenkunnista puolet takoo aktiivisesti ja heistä puolet – ehkä 50 – saa työstään tuloja.

► Puhtaita takomisen ammattilaisia, päätoimisia seppiä on vain muutama.

► Sepän työn keskuksia ovat Petäjävesi, Ypäjä, Tampere, Helsinki, Oravainen.

► Aktiivista jäsenoimintaa on vähän Pohjois-Karjalassa ja Jämsässä.

► Hyvän sepän ominaisuuksiin kuuluvat luovuus, taiteellisuus, hyvä fyysinen kunto, ammatillisuus ja takomisen käsiala.

► Sepän ammatti oli ennen ensimmäistä maailmansotaa arvostettu. He valmistivat aseita, työkaluja, tarve-esineitä koteihin ja pajoihin, raudoittivat ajoneuvoja ja kengittivät hevosiä.

► Nykyisin sepät tekevät käyttö- ja koriste-esineitä, kuten katto-

Vanhoja työkaluja sepän pajan seinällä.

jalka- ja ulkovalaisimia, kylttejä, puukkoja, tulenhoidon välineitä, kynttiläjalkoja, käsi- ja hirsityökaluja.

► Seppiä tarvitaan myös entisöintiin ja historiallisesti arvokaiden kohteiden kunnostukseen: saranoita, lukkoja, avaimia, nauvoja.

► Sepän ammattiin johtavaa koulutusta annetaan parissakymmenessä käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksessa. Määrä on laskeva.